

Výsledky voleb ukázaly, že je významná poptávka po třetí cestě, říká Libor Vondráček

12.8.2024 - Libor Vondráček | Svobodní

Předseda Svobodných Libor Vondráček byl z výsledku jeho strany v nedávných volbách do Evropského parlamentu zklamáný. Na druhou stranu vidí v jejich výsledku velkou porci naděje. „Téměř 30 procent hlasů získaly strany, které v posledních 30 letech nebyly u vlády. To naznačuje, že je tady celkem významná poptávka po nějaké třetí cestě, kterou je potřeba ve sněmovních volbách proměnit v dostatek mandátů tak, aby příští vláda byla daleko lepší než ty poslední a více respektovala vůli občanů,“ říká ve velkém rozhovoru Vondráček, který se vrací také ke spolupráci s Motoristy sobě, ale odhaluje i další plány strany pro krajské, senátní i sněmovní volby.

Od voleb do Evropského parlamentu již uplynula nějaká doba. Přesto se chci zastavit u jejich výsledků. Jak hodnotíte napříč Evropskou unií to, jak voliči rozdali karty? Naznačují výsledky voleb podle vás nějaký posun v budoucím směřování unie?

Výsledky voleb do Evropského parlamentu ukazují, že voliči v různých zemích mají stále větší obavy z centralizace moci a ztráty národní suverenity. Vidíme posílení euroskeptických a suverenistických hnutí, což naznačuje, že občané chtějí mít větší kontrolu nad rozhodováními, která ovlivňují jejich životy. Reakce představitelů velkých zemí a Evropské komise je ovšem zcela opačná a snaží se tyto politické síly izolovat. V praxi paní von der Leyenová ještě chvíli před volbami tvrdě kritizovala vlastní Green Deal, aby se za něj v europarlamentu ve své úvodní řeči opět postavila. Řešení problémů se tedy odkládá a zatím se s problémy plánují unijní špičky vypořádat tím, že se pokusí zneviditelnit ty, kteří na ně upozorňují. V příštích eurovolbách tak může dojít ke skutečnému zlomu, pokud se do té doby vlastními chybami nepoučitelná EU nerozpadne.

Pokud se podíváme na výsledky voleb v České republice, jak byste je charakterizoval z vašeho pohledu?

V České republice výsledky ukázaly jasný odpor proti další integraci a centralizaci moci v rukou Bruselu. Voliči dali najevo, že chtějí, aby Česká republika zůstala suverénním státem s vlastní měnou a kontrolou nad svými hranicemi. Za problém ovšem považují, že mnoho protestních hlasů získalo i hnutí ANO, které v minulosti za suverenitu, českou korunu ani proti Green Dealu moc nebojovalo, což ukazuje, že faktor propadnutí hlasů hraje významnější roli, než jsme si mysleli a lidé jsou kvůli němu dokonce schopni volit někoho, kdo toto hájí aktuálně jen na papíře. Naše hlasy tak do velké míry dostalo nejen hnutí ANO, ale zejména Přísaha a Motoristé sobě či SPD. Strany, které podle průzkumů i podle zájmu médií byly představovány jako strany, které se tam tzv. dostanou.

Na to se musím pochopitelně také zeptat. Jak hodnotíte výsledek Svobodných, kteří přesvědčili pouze 1,76 procenta voličů. Je to pro vás velké zklamání?

Samozřejmě výsledek 1,76 procenta je velkým zklamáním. Sice jsme získali 3,5x více hlasů než v minulých volbách, ale dělali jsem vše pro překročení 5procentní hranice. Očekávali jsme lepší výsledek a za neúspěch nesu plnou odpovědnost já osobně jako lídr a předseda. Proto jsem ještě v den voleb dal k dispozici svoji funkci a o předsedovi Svobodných pro rok 2025 a 2026 rozhodnou všichni členové strany po sněmu 19. října. V rámci eurokampaně jsme ovšem zaznamenali i mnoho pozitivních ohlasů, které jsou příslibem do budoucna, a to zejména konkrétně v případě Markéty

Šichtařové. Ta sice nebyla na kandidátce, ale objela se svojí ekonomickou přednáškou několik měst po celé České republice a působila na místní naprosto skvěle. Účast na těchto akcích byla vysoká a ohlasy parádní. Právě v ní vidí mnoho lidí do budoucna silného lídra a ideálního nominanta na pozici ministra financí.

Kde vidíte největší příčinu takto nízkého volebního výsledku pro Svobodné? Špatná kampaň, málo peněz nebo jiné faktory?

Z hlediska zaměření kampaně nešlo dělat nic moc jinak. Přes 15 let mluvíme o ztracení suverenity, o nutnosti zachování koruny i o potřebě boje proti zelené ideologii. Nejméně posledních 10 let pak také o hrozbě nelegální migrace, a právě tato témata byla během kampaně klíčová, takže jsme je dobře instinktivně vybrali jako hlavní pilíře našeho programu.

Na jednu stranu nás těší, že naše argumenty, ale i vývoj v Evropě, který jsme předpovídali, přinesl změnu názorů u naší konkurence, takže nyní je více subjektů, které v těchto tématech prosazují totéž co my. Na druhou stranu je to právě příčina, že kvůli podobnosti rétoriky v některých bodech dávali lidé raději hlas větším stranám s ohledem na pětiprocentní hranici.

Hlavní příčinou byla dle zpětné reakce zejména nedostatečná schopnost získat výraznější finanční zdroje na kampaň ve srovnání s většími stranami, což v důsledku přinášelo voličům pocit, že hlas pro Svobodné je hlas pro kandidátku, která se tam nedostane.

V rámci kampaně jste projel doslova celou Českou republiku a organizoval jste více než stovku setkání. Nenaznačovali něco již reakce lidí v ulicích?

Reakce lidí během kampaně byly smíšené. Mnoho lidí vyjádřilo podporu našim kandidátům a naší práci, ale zároveň zejména často v poslední fázi omluvně zmiňovali, že tentokrát dají hlas někomu jinému. Nejčastěji pak Filipovi Turkovi. Zároveň nás ovšem vyzývali, abychom do parlamentu určitě zabojovali o hlasy, které nám tam už prý dají, a to zejména pokud se právě s Motoristy dokážeme spojit.

Kontaktní kampaň po celé zemi mi ovšem ještě jasněji ukázala, že pseudotémata mainstreamových médií reálné lidi moc netrápí, a také to, že krásná je naše země celá od východu po západ. A z hlediska přírodních krás i bezpečnosti jsme možná opravdu zemí zaslíbenou, do které brzy budou přicházet lidé, kteří se v zemích na západ od nás budou bát o bezpečí svých blízkých.

Už jste to sám vzpomněl. Velkým překvapením voleb do Evropského parlamentu byl Filip Turek, který získal druhý největší počet preferenčních hlasů a koalici Přísahy a Motoristé sobě vyneslo na třetí místo se ziskem více než 10 procent. Přitom Filip Turek se profiloval na tématech, která již mnohem dříve akcentovali právě Svobodní. Neukradl vám tak trochu vaše volební témata, a tedy i tento volební výsledek?

Filip Turek nepochybně velmi dobře zvládl konfrontace s mnoha již okoukanými, ale zároveň zkušenými politiky a jeho osobní kouzlo pomohlo skvělému výsledku. Jeho úspěch zároveň ukazuje, že témata, která Svobodní dlouhodobě prosazují, jsou relevantní a žádaná. Řada voličů dala přednost novému subjektu a nové tváři s podobnými tématy, kterou vidali daleko častěji nejen na sociálních sítích, u silnic na billboardech, ale i v televizních diskusích. Už jsem v jednom rozhovoru narážel na to, že našich sedm eurozásad z března 2023 tematicky téměř kopírovalo pět tezí koalice Přísaha a Motoristé zveřejněných v lednu 2024, ale inspirace u konkurence je v politice běžná, a o krádeži bych nemluvil.

Nelitujete teď s odstupem času, že jste se s Motoristy sobě přece jen nespojili vy a nikoliv

Přísaha? Petr Macinka již před časem mluvil o tom, že jste nabídku na spolupráci odmítli?

Člověk nemůže litovat toho, co nemohl ovlivnit. Mrzí mne, že se nakonec Motoristé nespojili se Svobodnými, ale s Přisahou. Spolupráce s Motoristy byla něčím, co jsme si přáli už od voleb 2022. A přestože se Motoristé ústy svého předsedy až do října 2023 chtěli účastnit voleb samostatně, nakonec byla pro nás vytoužená spolupráce překvapivě celkem nadosah. Motoristé ovšem ve finále preferovali spolupráci s Přisahou a nám nezbylo nic jiného, než spojit pouze pět pravicových subjektů na jedné kandidátce a zkusit to bez Filipa Turka a Motoristů.

Na druhou stranu velké zklamání zní také z tábora SPD, Trikolory či hnutí PRO. Zastíní podle vás i tyto strany právě Filip Turek nebo to pro „vlasteneckou frontu“ nebyly ty správné volby?

Ano, i tato hnutí měla podobnou tematickou orientaci. Těmto středovým či levicovým stranám ale dle mého názoru sebralo daleko více hlasů hnutí ANO a také koalice Stačilo.

Co podle vás výsledky letošních voleb napovídají o české politické scéně? Mají se podle vás voliči připravit na další předvolební koalice či rovnou slučování stran? Nezploštuje se podle vás politická scéna na souboj mezi SPOLU a ANO?

Výsledky naznačují, že mnoho voličů již zapomnělo, že kromě hlavního viníka současného stavu pětikoalice, nese svůj podíl viny také předchozí vláda v čele s hnutím ANO, což by mohlo v konečném důsledku vést ke zploštění souboje na SPOLU vs. ANO. Téměř 30 % hlasů ovšem získaly také strany, které v posledních 30 letech nebyly u vlády, a to naznačuje, že je tady celkem významná poptávka po nějaké třetí cestě, kterou je potřeba ve sněmovních volbách proměnit v dostatek mandátů tak, aby příští vláda byla daleko lepší než ty poslední a více respektovala vůli občanů. Ideálně by příští vláda měla uzákonit zákon o referendu, aby i u nás mohli lidé rozhodovat více sami o sobě podobně jako ve Švýcarsku.

V letošním roce nás však čekají ještě jedny volby. V září budou voliči mimo jiné volit třetinu Senátu, kde mají Svobodní několik želízek v ohni, nicméně nejvíce pozornosti strhává souboj ekonomky Markéty Šichtařové a dosavadního senátora Jiřího Drahoše v Praze 4. Proč by podle vás měla vaše kandidátka porazit bývalého prezidentského kandidáta?

Markéta Šichtařová má šanci porazit Jiřího Drahoše díky své odbornosti a jasnému ekonomickému plánu, který předkládá. Což je v totálním kontrastu s politickými floskulemi a obsahovou prázdnotou místopředsedy Senátu, o kterém jsme od voleb téměř neslyšeli. Její vize pro Českou republiku je založena na principu suverenity našeho práva, deregulace a debyrokratizace. To přinese více hospodářské prosperity a více osobní svobody i odpovědnosti nám všem. Letošní volby do Senátu budou navíc mimořádně důležité. Senát totiž nelze přehlasovat v otázce změny ústavy, schvalování mezinárodních smluv ani při změně volebních pravidel. Proto je potřeba, aby v Senátu sedělo méně nevýrazných myší a více silných osobností s jasnými názory a pevnými zásadami. Jen takto složený Senát může být pojistkou demokracie proti zvůli vládní většiny ve Sněmovně. Do Senátu proto vysíláme sedm statečných kandidátů včetně Markéty Šichtařové, kteří nebyli kývači během vlády minulé a nebudou kývači pro vládu současnou ani tu budoucí.

V září budou voliči rozhodovat také o složení krajských zastupitelstev. S jakými ambicemi a filozofií se Svobodní zapojují do těchto voleb?

Vzhledem k nesprávnému postupu při zřizování krajů a vymezení jejich kompetencí máme obecně silné pochybnosti o smysluplnosti krajského zřízení v současné podobě. Krajských voleb se tak zúčastníme jen tam, kde místní buňky a zastupitelé usoudili, že v tomto volebním klání mohou

zabránit nežádoucím efektům pro jejich obce či regiony. Tam, kde naši členové vyrazili do boje o krajské zastupitelstvo, jim jde zejména o snížení zásahu kraje do života občanů i měst. Často se totiž podle politického klíče velmi nerovnoměrně a nevyváženě přerozdělují krajské peníze do jednotlivých částí kraje a s tím chtějí něco udělat. Zda a jak se voleb v jednotlivých krajích účastníme, se kraj od kraje liší. Forma kandidátky i rozpočty jsou zcela v rukou jednotlivých krajských poboček.

Na celostátní úrovni jsme připraveni se podílet na takových změnách územního členění České republiky, které povedou ke snížení byrokracie, posílení a zefektivnění fungování územně samosprávných celků (VÚSC). Podpoříme každou změnu, která sníží počet VÚSC a ukončí nerespektování hranic historických zemí Čech, Moravy a Slezska oproti současnému stavu.

Celostátně připravujeme maximálně osvětové video, proč je současné zřízení se 14 kraji neefektivní až škodlivé.

Jak vidíte další politickou budoucnost Svobodných? Budete se i nadále snažit přesvědčit voliče o vašem pravicovém programu nebo uvažujete o nějaké redefinici programu?

Politická budoucnost Svobodných zůstává věrná našemu pravicovému programu. Letos úspěšné kandidátky často konečně minimálně před volbami říkaly totéž, co my. Problém tedy nevidíme v programu, ale v tom, že jsme nesehnali dostatečné prostředky, abychom byli vidět a slyšet obdobně jako naše konkurence a lidé už se nemuseli bát propadlého hlasu. Buď tedy musíme získat zásadně větší množství prostředků na kampaň, anebo se musíme s někým spojit, případně obojí současně. V tomto směru je tedy velký prostor na změny.

Úvahy o radikálních změnách programu, jakože bychom přestali mít v programu např. referendum o vystoupení z EU, však zásadně odmítám. V programu máme referendum už 15 let. Od roku 2009 navíc máme dnes daleko víc důvodů a argumentů, proč EU kritizovat a lidé se tak nemusí bát, že by se z nás kvůli neúspěšným volbám stali levicoví eurohujerši. Za našimi myšlenkami si budeme stát a nebudeme je účelově měnit, abychom se zalíbili lidem, kteří doposud volili zcela v rozporu s našimi hodnotami.

Příští rok nás čekají klíčové parlamentní volby? Už jste promýšleli, jak se k nim postavíte? Uvažujete třeba o nějaké předvolební koalici?

Osobně nad tím přemýšlím každý den. Jako strana k příštím parlamentním volbám přistupujeme s otevřeností k širší spolupráci, ale naše hlavní priority zůstávají nezměněné – hájit zájmy a nezávislost České republiky, svobodu a prosperitu českých občanů. Definitivní směr si ovšem vybereme tím, koho zvolíme po republikovém sněmu 19. října do vedení strany. Protože právě osoba předsedy a úzký tým okolo něj jsou nositeli politické vize pro budoucnost strany.

<https://svobodni.cz/nezarazene/vysledky-voleb-ukazaly-ze-je-vyznamna-poptavka-po-treti-ceste-rika-libor-vondracek>